

NIEUW NATURALIS: EEN BERG AAN DIVERSITEIT, MAAR WEINIG DIEPGANG

Na een verbouwing van ruim 2,5 jaar (jan 2017 - aug 2019) opende Naturalis op 31 augustus eindelijk haar deuren weer voor het publiek. Een paar dagen eerder mocht de pers alvast een kijkje nemen. De eerste indruk? Groot en groots! Zodra je de imposante entreehal binnenloopt waan je je niet meer in Leiden, eerder in Londen of New York.

Links zien we het oude museum pand. De vroegere centrale ruimte met loopbrug en aangrenzende tentoonstellingszalen hebben meerdere verdiepingen gekregen met nieuwe kantoren, laboratoria en klimaatgereguleerde zalen voor de collectie. Hier onderzoekt o.a. Barbara Gravendeel de oude eiwitten van een reuzenalk (gevonden op de Zandmotor door WPZ-lid Henk Mulder; Horn *et al.*, 2019). Ook is er ruimte voor microscopisch, moleculair en DNA-onderzoek, röntgen-, CT-, EMS- en 3D-scans en wordt met waarneming.nl gewerkt aan een nieuwe app voor determinatie van soorten in het veld.

De museumbezoeker wordt verwelkomd in de nieuwbouw, een open en hoge hal waar je je onderaan een berg

waant met reliëfs die laten zien hoe het leven zich ontwikkelt. Direct rechts biedt Live Science dagelijks gratis entree. We gaan het bergpad op, langs de negen tentoonstellingszalen met leven, voortplanting en dood, de aarde, dinosauriërs, en de voor de WPZ extra interessante ijstijdzaal. Diverse wanden worden gesierd met opvallende en kleurrijke wandpanelen van de Nederlandse kunstenaar Tord Boontje.

Anne Schulp neemt ons mee naar “zijn” dinozaal: een zwarte zaal aange-

kleed met enkele halftransparante, plafondhoge doeken waarop vegetatie en (bewegende en brullende) dinosauriërs ons meenemen naar het land en de zee van Trias, Jura en Krijt. Uit het donker doemen langzaam de eerste skeletten op van oude bekenden uit Winterswijk en de plateosaurus, gevolgd door een compleet skelet van een mosasaurus (uit Kansas). Achter een doek vinden we de nieuwe triceratops uit Wyoming; het vijfde, bijna complete, skelet behoeft slechts een paar 3D-geprinte ribben en staartdelen. Een deel van het skelet ligt

EMILE VAN AELST

nog in het lab voor onderzoek en zal later de replica's vervangen. Ook de andere vier leden van de kudde zullen, na hun rol in Live Science, hier worden neergezet. We verlaten de zaal bij Trix.

De ijstijdzaal is al niet veel lichter, alsof voor het Anthropoceen de zon nooit scheen. Onder een paar schaaapjeswolken ligt een bijna zaalvullende maquette van Nederland circa 30.000 jaar geleden. Op de steppe grazen wolharige mammoeten, wolharige neushoorns en rendieren. In de rivierbedding loopt een kudde steppewisenten. Er wordt gejaagd door hyena's en mensen. De grens is getrokken bij de huidige landsgrenzen en Noordzee. Het klassieke beeld mist helaas de diversiteit aan flora, kleine zoogdieren en vogels, de stuwwallen en droogliggende Noordzee, en de wisselingen met tussenijstijden.

Langs de wanden (stellingskasten vol collectiemateriaal) staan o.a. de oude bekende skeletten van mammoet en reuzenhert, afgewisseld met enkele vitrines met Nederlandse fossielen. Een kast met botmateriaal nodigt uit om zelf te determineren; een leuke oefening voor de WPZ'er. Helaas ontbreekt het nog aan tekst in de zaal om te leren waar je naar kijkt.

Het nieuwe Naturalis is inderdaad laagdrempelig voor jong en oud, maar durft het ook de diepte in te gaan? Of behoren die vraagstukken tot het oude museum? Het doel van Naturalis is dé plek te zijn waar alles op het gebied van biodiversiteit bij elkaar komt. Met een collectie van 42 miljoen objecten (een van de grootste ter wereld) lijkt dat aardig gelukt. Helaas blijkt dat niet uit de 3280 (nog geen 0,008%) tentoongestelde (top)stukken. Er is weinig tastbare natuur in (en om) het museum, naar context en samenhang moet vaak gezocht worden, en de ontstaansgeschiedenis ontbreekt al helemaal. Een paar fossielen in de bergwand hadden al een aardige evolutielijn kunnen neerzetten.

De winkel is ook uitgedund met slechts een paar boeken, enkele fossielen en vooral veel souvenirs voor jeugdige bezoekers. Het beoogde gevoel van "wauw, wat is de natuur toch mooi", zoals het gevoel bij binnenkomst van "wauw, wat een imposant gebouw", dat bleef achterwege. Maar biedt het museum leuke mogelijkheden voor de WPZ? De toegang tot vergelijkingscollecties belooft bij navraag veel goeds. De onderzoekers werken nu al met hun nieuwe apparatuur aan vondstmateriaal van WPZ-leden. Het museum biedt verschillende ruimtes voor bijeenkomsten en activiteiten.

Zien we in 2020 een determinatiedag in de ijstijdzaal op de agenda? Neem eerst zelf eens een kijkje! Naturalis is dagelijks geopend van 10:00 tot 17:00u.

LITERATUUR

Horn, I.R., Y. Kenens, N.M. Palmblad, S.J. van der Plas-Duivesteyn, B.W. Langeveld, H.J.M. Meijer, H. Dalebout, R.J. Marissen, A. Fischer, F.B.V. Florens, J. Niemann, K.F. Rijdsdijk, A.S. Schulp, J.F.J. Laros, B. Gravendeel (2019) Palaeoproteomics of bird bones for taxonomic classification. *Zoological Journal of the Linnean Society* 186, 650-665.